

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Petra Polácha v právní věci žalobkyně: **REALMEDIA s.r.o.**, se sídlem Bellova 504/1, Brno, zast. Mgr. Ditou Křápkovou, advokátkou se sídlem Obilní trh 4, Brno, proti žalovanému: **Magistrát města Brna**, odbor rozpočtu a financování, se sídlem Malinovského nám. 3 Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 10. 2013, č. j. MMB/0370727/2013, ve věci vyměření místního poplatku,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Úřadu

městské části Brno – Královo Pole, odboru veřejných služeb (dále jen „správce poplatku“) ze dne 7. 8. 2013, pod zn. BKPO/11344/13/2200, sp. zn. 134/2013/POST/2200/KORM; tímto rozhodnutím bylo na základě autoremedury částečně vyhověno odvolání žalobkyně proti původnímu platebnímu výměru správce poplatku ze dne 17. 6. 2013, pod zn. BKPO/9783/13/2200, sp. zn. 7213/2012/REKZ/2200/VECN, a to tak, že žalobkyni byl nově vyměřen místní poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství umístěním 1 ks reklamního zařízení typu „billboard“ s následující specifikací: „1. *Veřejné prostranství: ul. Sportovní, areál BOBYCENTRA*, 2. *V úseku: veřejná zeleň, pozemek p. č. 1079/33, k. ú. Ponava, Brno*, 3. *V rozsahu: 1 ks/2m²*, 4. *Účel: zvláštní užívání veřejného prostranství umístěním reklamního zařízení typu billboard*, 5. *Místní poplatek: základní sazba 90,- Kč/m²/den, tj. 65 880,- Kč (90,- Kč x 2m² x 366 dní)*, 6. *V termínu: od: 01.01.2012 do: 31.12.2012*“, přičemž vyměřený místní poplatek činil celkovou částku 65 800 Kč. Ve zbytku bylo odvolání žalobkyně proti původnímu platebnímu výměru zamítnuto.

Změna provedená správcem poplatku vycházela (i) z poněkud jiného pojetí předmětného reklamního zařízení, které bylo vzato jako jedno zařízení obsahující tři tabule (namísto tří samostatných reklamních zařízení), a (ii) z jiného způsobu stanovení poplatku, jehož výše vycházela z vynásobení šířky reklamního zařízení a jeho hloubky, plus půdorys stojny (namísto zohlednění toliko toho, jakou plochu zabírají stojny jednotlivého reklamního zařízení). Ve výsledku tak došlo ke změně rozsahu záboru z 3 ks/3m² na 1 ks/2m², což se promítlo též v celkové částce stanovené nově na 65 880 Kč (namísto původních 98 820 Kč, zvýšených navíc z důvodu nezaplacení ve lhůtě splatnosti o částku 24 705 Kč, celkem tedy 123 525 Kč). Žalovaný se ztotožnil s takto pozměněnými závěry správce poplatku, který jinak setrval na svém základním závěru, že předmětný pozemek je veřejným prostranstvím podléhajícím místnímu poplatku vyměřenému na základě § 11 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“) ve spojení s obecně závaznou vyhláškou statutárního města Brna č. 22/2010 o místních poplatcích (dále jen „vyhláška č. 22/2010“). Dle názoru žalobkyně však žádnou poplatkovou povinnost podle uvedených předpisů nemá, a proto podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu.

II. Žaloba

V žalobě žalobkyně nejprve poukázala na to, že užívá části pozemků v areálu BOBYCENTRA v Brně a jeho bezprostředním okolí k umístění reklamních zařízení již přibližně od roku 1999, přičemž postupně všechna svá reklamní zařízení opatřila ochranným zařízením v podobě cca 50 cm vysokých kovových tyčí zapíchnutých do země a spojených přibližně stejně vysokým pletivem; jeho smyslem je ochrana před častými útoky vandalů a snaha předcházet vzniku majetkových škod. K samotné realizaci tohoto ochranného oplocení nemělo statutární město Brno z pozice vlastníka námitek, jak je zřejmé z jeho vyjádření ze dne 19. 11. 2004, zn. MO/7484/04/Kra, a Úřad městské části Brno – Královo Pole ve svém vyjádření ze dne 8. 11. 2004, č. j. 04/13255/US/2013/St, konstatoval, že předmětné ochranné opatření nepodléhá ohlášení stavebnímu úřadu ani stavebnímu povolení.

Vzhledem k existenci uvedeného ochranného zařízení dotčená část pozemku, na níž jsou reklamní zařízení umístěna, není přístupná každému bez omezení. Tím podle názoru žalobkyně odpadla jedna z podmínek, které musí být kumulativně splněny, aby pozemek mohl být označen jako veřejné prostranství, a sice podmínka, dle které nemovitost musí být přístupná všem, bez možnosti jakýchkoli omezujících zásahů ze strany jejího vlastníka. Na základě toho tedy předmětná část pozemku od realizace tohoto ochranného oplocení nesplňovala pojmové znaky veřejného prostranství ve smyslu zákona o místních poplatcích, a proto žalobkyně ohlásila správci poplatku ukončení zvláštního užívání veřejného prostranství. Dle tvrzení žalobkyně se ochranné oplocení na dotčeném pozemku stále nachází a slouží svému účelu, byť lze připustit, že krátkodobě mohlo dojít k jeho narušení či dokonce zničení útoky vandalů, příp. povětrnostními vlivy. Správce poplatku ani žalovaný jako odvolací orgán ovšem okolnost existence popsaného oplocení v odůvodnění svého rozhodnutí nezminil.

Žalobkyně v tomto ohledu poukázala také na dřívější postup správce poplatku, kterému po oznámení realizace oplocení již nebyl předmětný místní poplatek hrazen a jeho zaplacení ani nebylo správcem poplatku vyžadováno, což žalobkyně dokladovala na jeho postupu v letech 2004 a 2005 právě v případě pozemku p. č. 1079/3; z něho je patrné, že správce poplatku akceptoval argumentaci žalobkyně a nečinil žádná opatření směřující k vybrání poplatku, protože předmětná část tohoto pozemku ztratila charakter veřejného prostranství právě v důsledku realizace oplocení. Dle žalobkyně přitom nelze říci, že tato praxe správce poplatku by byla liknavá či protiprávní a logicky tudíž vzniká úvaha, co vedlo správce poplatku k jinému posouzení stejné situace, když s existencí popsaného omezujícího prvku již nespojuje zánik poplatkové povinnosti, ačkoliv v předešlých letech tomu tak bylo. Změna v postupu správce poplatku je v rozporu s § 8 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“) a ve výsledku představuje významný zásah do právní jistoty žalobce i do jeho majetkové sféry. Právě několik let trvající nečinnost správce poplatku totiž vedla žalobce k potvrzení správnosti jeho stanoviska o zániku poplatkové povinnosti, a tudíž aktuálně vyměřovaný poplatek nezakalkuloval do ceny reklamních služeb, které poskytuje klientům umístěním reklam na předmětném pozemku. Žalobkyně důvodně očekávala, že za stejných skutkových okolností (existence předmětného oplocení) bude postup správce poplatku stejný jako v minulém období.

Dále žalobkyně s poukazem na ustanovení § 4 zákona o místních poplatcích uvedla, že z doslovného znění tohoto ustanovení lze dovodit, že se má jednat o dočasné užívání veřejného prostranství, není-li uvedeno jinak. Dočasnost je tak dle jejího názoru určitým typickým a sjednocujícím prvkem pro všechny v zákoně uvedené způsoby zvláštního užívání veřejného prostranství (s výjimkou vyhrazení trvalého parkovacího místa). V daném případě je ovšem předmětné reklamní zařízení umístěno na pozemku na dobu neurčitou, tedy dlouhodobě či dokonce trvale. A dle žalobkyně není smyslem a účelem zákona o místních poplatcích ani vyhlášky č. 22/2010 vybírat místní poplatky za dlouhodobé umístění reklamních zařízení. V daném případě, kdy jde o dlouhodobé užívání předmětné části pozemku, lze situaci právně řešit uzavřením nájemní smlouvy s vlastníkem, o což se žalobkyně marně řadu let snaží, nikoliv vyměřením místního poplatku za zvláštní užívání veřejného prostranství. Statutárním městem Brno jako vlastníkem pozemku jí však bylo

sděleno, že předpokladem pro uzavření nájemního vztahu je souhlas příslušné městské části. Ten však prozatím podle informací žalobkyně udělen nebyl a současná problematická situace tak pro ni nemá uspokojivé řešení. Uvedený postup považuje žalobkyně za nelogický, jdoucí proti smyslu a účelu zákona o místních poplatcích a rozporný s doslovným zněním § 4 tohoto zákona.

Vedle námitek zpochybňujících existenci poplatkové povinnosti jako takové napadla žalobkyně ještě způsob stanovení výše poplatku s tím, že není jasné, z jakého důvodu bylo reklamní zařízení podřazeno pod typ „billboard“, nikoli pod typ „ostatní“. Rozdíl v sazbách obou kategorií je přitom při ročním užívání v řádu desetitísiců korun. V této souvislosti žalobkyně poukázala též na absenci legální definice pojmu billboard a reklamní zařízení ostatní, na níž by bylo možno odkázat, což má podle jejího názoru za následek protiústavní stav, neboť daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona (čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod).

Dále žalobkyně poukázala na formální stránku věci, resp. rozhodnutí žalovaného a jemu předcházejícího platebního výměru, který v důsledku částečné změny na základě autoremedury provedené správcem poplatku ztratil na přehlednosti a určitosti; např. nelze s naprostou jistotou říci, zda bylo žalobkyni nově rozhodnutím ze dne 7. 8. 2013 vyměřeno také (sankční) zvýšení místního poplatku ve výši 24 705 Kč podle původního platebního výměru ze dne 17. 6. 2013 či nikoliv (pravděpodobně bylo zvýšení poplatku zrušeno, nicméně jeho výslovné zrušení chybí a pokud by mělo zůstat v platnosti, pak žalobkyně považuje jeho vyměření za nezákonné).

Závěrem žalobkyně s odkazem na vše výše uvedené navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i rozhodnutí správce poplatku, zrušil.

III. Vyjádření žalovaného

Žalovaný ve vyjádření k žalobě bez dalšího pouze odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí s tím, že toto je v souladu se zákonem a navrhuje, aby krajský soud žalobu zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

Napadené rozhodnutí žalovaného krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí, hlavy II, dílu 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v mezích uplatněných žalobních bodů, ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (ex off), a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalovaného, přičemž dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**.

O žalobě přitom krajský soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť oba účastníci řízení (žalovaný výslovně, žalobkyně konkludentně) souhlasili s projednáním věci bez nařízení jednání a ani krajský soud o své vůli k nařízení jednání nepřistoupil.

Podstatou věci je především právní otázka týkající se primárně toho, jak je definován pojem veřejné prostranství a zda tuto definici splňuje i pozemek – plocha přiléhající k chodníku a silnici v areálu BOBYCENTRA, která je volně přístupná každému a na které bylo okolo umístěného reklamního zařízení instalováno ochranné oplocení. Pro správné zodpovězení této otázky, jakož i dalších souvisejících otázek či námitek obsažených v žalobě, je však potřeba připomenout nejprve skutkové okolnosti plynoucí ze správního spisu:

- Dne 12. 4. 2012 bylo správcem poplatku provedeno místní šetření na ulici Sportovní a Drobného v areálu BOBYCENTRA a bylo zjištěno, že žalobkyně užívá veřejné prostranství umístěním reklamních zařízení na pozemcích p. č. 604/33, 1081/8, 1084/5, 1079/3 a 1081/11 v k. ú. Ponava bez oplocení.
- Přípisem ze dne 20. 6. 2012 žalobkyně sdělila správci poplatku, že žádost o úhradu místních poplatků za zábor veřejného prostranství předala k vyřízení své zástupkyni Mgr. Ditě Křápkové.
- Dne 21. 8. 2012 bylo správcem poplatku provedeno další místní šetření se stejným zjištěním, tj. že žalobkyně užívá předmětné pozemky umístěním reklamních zařízení bez oplocení.
- Přípisem ze dne 24. 9. 2012 se žalobkyně obrátila na starostu Úřadu městské části Brno – Královo Pole s žádostí o uzavření smlouvy o nájmu pozemků p. č. 601/10, 805, 1079/2, 1081/8 a 1081/11 v k. ú. Ponava.
- Přípisem ze dne 17. 10. 2012, zn. BKPO/12164/12/2200, správce poplatku sdělil – v reakci na žádost žalobkyně, že uvedené pozemky jsou ve vlastnictví statutárního města Brna a městská část sama ze své pozice nájemní smlouvu uzavřít nemůže. Současně žalobkyni sdělil, že statutární město Brno dalo pozemky městské části do správy za účelem vybírání místních poplatků za zvláštní užívání veřejného prostranství podle vyhlášky č. 22/2010. V tomto ohledu ji proto rovněž poučil o povinnosti zaplatit předmětný poplatek a vzhledem k tomu, že tak žalobkyně zatím neučinila, vyzval ji k podání písemného ohlášení místního poplatku za užívání veřejného prostranství na území městské části Brno – Královo Pole.
- Dne 30. 10. 2012 správce poplatku provedl opětovné místní šetření, při kterém zjistil, že žalobkyně reklamní zařízení typu „billboard“ na pozemcích p. č. 604/33 a 1079/3 oplocila s tím, že zaměstnanci žalobkyně byli vyfoceni při oplocování reklamního zařízení na prvním z uvedených pozemků. Další reklamní zařízení na pozemcích p. č. 1081/11, 1084/5, 1081/8 v k. ú. Ponava byly bez oplocení.
- Dne 31. 10. 2012 proběhlo ústní jednání v dané věci, avšak připravený protokol po domluvě se správcem poplatku (Ing. D. M.) odmítli zástupci žalobkyně (jednatel P. H. a Mgr. D. K.) podepsat.
- Dne 10. 1. 2013 bylo zjištěno ze strany správce poplatku na stavebním úřadě, že v daném případě oplocení není považováno za stavbu a nelze vést řízení o jeho odstranění.
- Dne 12. 2. 2013 bylo provedeno další místní šetření, kterým bylo zjištěno, že reklamní zařízení se zde stále nachází a nově byl oplocen i billboard na pozemku p. č. 1081/8 v k. ú. Ponava.

Vzhledem k tomu, že správce poplatku od žalobkyně neobdržel písemné ohlášení poplatku ani po výše uvedené výzvě, přistoupil k vyměření poplatku (podle pomůcek) a vydal

předmětný platební výměr ze dne 17. 6. 2013, který k odvolání žalobkyně částečně změnil rozhodnutím ze dne 7. 8. 2013, jemuž předcházelo ještě jedno místní šetření provedené dne 15. 7. 2013, dle kterého bylo zjištěno, že žalobkyně si reklamní zařízení na pozemcích p. č. 1079/3, 1084/5, 1081/8 a 604/33, v k. ú. Ponava, oplotila a že rozměry reklamního zařízení na prvním z uvedených pozemků jsou: stojny 23 x 6 cm, plocha billboardu 15,45 m x 12 cm. K tomu je pro úplnost potřeba ještě dodat, že ve vztahu k dalším shora zmíněným pozemkům vydal správce daně další platební výměry, jež byly posléze potvrzeny, resp. změněny rozhodnutími žalovaného a následně napadeny dalšími žalobami ze strany žalobkyně vedenými zdejším soudem pod sp. zn. 30 Af 59/2013 (pozemek p. č. 1081/11), 30 Af 60/2013 (pozemek p. č. 1084/5), 30 Af 61/2013 (pozemek p. č. 604/33), a 30 Af 62/2013 (pozemek p. č. 1081/8).

Z uvedené rekapitulace je zjevné, že žalobkyně se odmítla podrobit poplatkové povinnosti s tím, že tato na ni nedopadá z důvodu ochranného oplocení, ke kterému se správce poplatku nijak nevyjádřil. To namítla žalobkyně v odvolání a uvedla, že vzhledem k existenci popsaného oplocení dotčená část pozemku, na níž je předmětné reklamní zařízení umístěno, není veřejně přístupná každému bez omezení. Odpadla tak dle jejího názoru jedna z podmínek pro to, aby byl pozemek označen jako veřejné prostranství a jeho užívání nelze zpoplatňovat. Neexistence poplatkové povinnosti byla klíčovou odvolací námitkou opírající se o skutkové tvrzení týkající se právě instalace ochranného oplocení. Tuto skutečnost ovšem žalovaný nepovažoval za podstatnou. Není pravdou, že by v odůvodnění napadeného rozhodnutí k této otázce mlčel, jak tvrdí žalobkyně. Naopak jasně a srozumitelně předestřel jako podstatné to, že cílem ochranného oplocení je snaha změnit charakter veřejného prostranství podléhající místnímu poplatku tak, aby tento poplatek nebylo nutno platit. Umístění ochranného oplocení vyhodnotil žalovaný jako účelové a odmítl, že by jeho instalací předmětný pozemek ztratil charakter veřejného prostranství, aniž by se blíže zabýval tím, zda vůbec a příp. v jakém období byl pozemek p. č. 1079/3 skutečně oplocen.

S tímto závěrem žalovaného se krajský soud zcela ztotožňuje a konstatuje, že podrobnější zkoumání ohledně oplocení reklamních zařízení v daném případě nebylo a není na místě, neboť na posouzení poplatkové povinnosti nemá žádný vliv. Z hlediska posouzení poplatkové povinnosti je důležitá definice veřejného prostranství, která je obsažena v ustanovení § 34 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), podle něhož: *„[v] veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru“*.

Z uvedeného vyplývá, že veřejné prostranství je definováno věcně vymezením jednotlivých v úvahu připadajících typů veřejného prostranství, přičemž jejich výčet je otevřený a vázaný na imanentní znak každého veřejného prostranství a tím je jeho obecná přístupnost. Vedle toho je veřejné prostranství vymezováno i z pohledu vlastnického, avšak tento pohled není v nyní souzené věci rozhodný. Tím je především zmíněná obecná přístupnost veřejného prostranství, která platí obecně – bez ohledu na to, zda se jedná o tzv. další prostory, tedy nepojmenované případy veřejných prostranství, anebo o jednotlivé, výše vyjmenované případy jako jsou náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň a parky.

Správce poplatku v tomto ohledu podřadil předmětnou plochu pod veřejnou zeleň a označil ji jako pozemek p. č. 1079/3 v k. ú. Ponava v souladu s obsahem přílohy č. 3 vyhlášky č. 22/2010, bodem 5., označeným právě jako „*Veřejná zeleň*“. Je tedy zřejmé, že jde o plochu, o jejíž obecné přístupnosti není pochyb, a to ani z hlediska legální definice v § 34 zákona o obcích, ani z hlediska dostatečně přesné specifikace této plochy, jak o ní opakovaně judikoval Ústavní soud např. v nálezu ze dne 21. 9. 2004, sp. zn. Pl. ÚS 50/03, publ. pod č. 567/2004 Sb. či v nálezu ze dne 20. 5. 1995, sp. zn. Pl. ÚS 14/95, v němž se uvádí: „*[z]poplatnění se nemusí týkat všech veřejných prostranství, a proto specificky určená veřejná prostranství pro účely poplatku za zvláštní užívání musí vyloučit jejich záměnu. Je proto nutné provést specifikaci veřejných prostranství pro zvláštní užívání uvedením názvu místa (pokud jej má - náměstí, ulice, průchody apod.) nebo je blíže charakterizovat umístěním v obci natolik, aby nebyla současně narušena právní jistota občanů*“.

Uvedenému požadavku vyhláška č. 22/2010 dostála a veřejné prostranství v tomto případě určila co možná nejpřesněji, když s odkazem na čl. 12 odst. 2 v příloze č. 3, pod bodem 5. jako veřejnou zeleň podléhající poplatkové povinnosti uvádí v k. ú. Ponava mj. i pozemek pod p. č. 1079/3.

Právní jistota žalobkyně ani ostatních adresátů vyhlášky č. 22/2010 tak narušena nebyla. Naopak citovanou obecně závaznou vyhláškou bylo naprosto jasně deklarováno to, co je již dáno ze zákona – ex lege, resp. ex definitione dle § 34 zákona o obcích, a sice: že předmětný pozemek je veřejným prostranstvím. Tento závěr nelze zpochybnit, je zcela určující a je nutno z něho vycházet i v dalších úvahách s tím, že jako každé jiné veřejné prostranství lze tento pozemek užívat obecně nebo zvláštně.

Obecné užívání vychází ze samotné podstaty veřejného prostranství, tj. že se jedná o prostranství, jehož užívání je určeno všem, široké veřejnosti a nikoho nevylučuje; okruh uživatelů je neomezený. Jakmile se však užívání jakýmkoli způsobem omezí či vyloučí z užívání ostatní uživatelé, je nutno na toto užívání pohlížet jako na užívání zvláštní. A právě zvláštní užívání je předmětem místního poplatku podle § 4 odst. 1 zákona o místních poplatcích, který jednotlivé způsoby zvláštního užívání stanoví taxativním výčtem, dle něhož se zvláštním způsobem užívání veřejného prostranství rozumí: „*...provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, umístění stavebních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, umístění skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce nebo potřeby tvorby filmových a televizních děl* (pozn. potvrzení doplněno krajským soudem).

Je přitom logické, že výkon kteréhokoli z uvedených zvláštních způsobů užívání veřejného prostranství nic nemění ani nemůže změnit na základní, výchozí premise, tedy že jde o veřejné prostranství. Jak již bylo naznačeno shora, prostor, jenž splňuje zákonné znaky veřejného prostranství, je veřejným prostranstvím ze zákona (ex lege) a způsob, jakým je užíván, nemůže nic změnit na tom, že se stále jedná o veřejné prostranství. Jinými slovy – plocha, která je zjevně veřejným prostranstvím, neboť splňuje zákonné znaky veřejného prostranství (§ 34 zákona o obcích) a je tak současně s dostatečnou mírou

konkrétnosti vymezena i v obecně závazné vyhlášce, nemůže ztratit charakter veřejného prostranství pouze proto, že reklamní zařízení, které je na této ploše umístěno, je nebo bude oploceno.

V tomto kontextu je nutno připomenout, že důvodem zpoplatnění zvláštního užívání veřejného prostranství je omezení užívání dané plochy veřejností ve prospěch určitého subjektu – zde: žalobkyně, která na předmětné ploše, pozemku p. č. 1079/3, umístila reklamní zařízení. A pokud toto reklamní zařízení posléze opatřila ochranným oplocením, podpořila tím spíše svoji poplatkovou povinnost, neboť ještě více, ve větší míře omezila užívání pozemku širokou veřejností. Opačný výklad zastávaný žalobkyní je výkladem zjevně neudržitelným až absurdním, který naprosto popírá podstatu zpoplatnění zvláštního užívání veřejného prostranství, již je právě omezení či zamezení přístupu pro každého. Paradoxně tedy to, na čem žalobkyně staví svoji argumentaci, podporuje argumentaci správce poplatku, potažmo žalovaného. Ten označil postup žalobkyně za účelový. A taktéž krajský soud s přihlédnutím k výše uvedenému a k obsahu soudního a správního spisu, vč. založené fotodokumentace, dospěl závěru, že žalobkyně jednala účelově v tom smyslu, aby se vyhnula platbě místního poplatku.

Pokud by žalobkyně primárně postupovala s cílem zamezit jednání vandalů a předejít tak příp. majetkovým škodám, jak tvrdí v žalobě, jistě by zajistila stálé oplocení reklamních zařízení na všech dotčených pozemcích. Tomu ovšem neodpovídají skutková zjištění z opakovaných místních šetření správce poplatku ani přiložená fotodokumentace, která navíc dokladuje, že se jednalo o oplocení pomocí cca 50 cm vysokých tyčí z betonářské ocele a „králičího“ pletiva, tj. oplocení bez problémů překonatelné, bez jakýchkoli ochranných či bezpečnostních prvků.

Legalitou samotného oplocení (lze-li vůbec o oplocení mluvit) se krajský soud blíže nezabýval. V daném případě jde o jasné obcházení smyslu a účelu zákona o místních poplatcích s cílem vyhnout se poplatkové povinnosti a nic na tom nemění ani skutečnost, že žalobkyně doložila vyjádření statutárního města Brna ze dne 19. 11. 2004, zn. MO/7484/04/Kra, že jako vlastník nemá námitek k umístění uvedeného ochranného oplocení na předmětném pozemku (kterým navíc nebyl nyní posuzovaný pozemek p. č. 1081/8, nýbrž pozemek p. č. 1079/3 v k. ú. Ponava). Jak již bylo uvedeno výše, pro veřejné prostranství je charakteristické, že jde o prostor přístupný každému bez omezení, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru. To ve svém důsledku znamená i příslušné omezení práv vlastníka, který musí respektovat, že takovýto prostor (byť je v jeho vlastnictví) nemůže být např. vlastníkem oplocen, či jinak uzavřen, neboť tak by ztratil svou funkci veřejného prostranství. Vlastník takového prostoru je povinen omezení spojená s povahou veřejného prostranství strpět; viz k tomu Koudelka, Z., Ondruš, R., Průcha, P. Zákon o obcích (obecní zřízení). Komentář. 4. doplněné vydání, Praha: Linde, 2009, s. 111.

K další námitce, dle které konkrétní způsob zvláštního užívání veřejného prostranství umístěním reklamního zařízení, které bylo oploceno shora naznačeným způsobem, byl ze strany správce poplatku dlouhodobě tolerován a zábor veřejného prostranství nebyl v daném případě zpoplatňován, konstatuje krajský soud následující.

V případě, že žalobkyně v minulosti veřejné prostranství skutečně zvláštním způsobem užívala a na dotčených pozemcích měla umístěné reklamní zařízení, jak tvrdí v žalobě, měla povinnost platit místní poplatek s tím, že v opačném případě jí měl být tento poplatek vyměřen. Pokud tak však správce poplatku nepostupoval, neboť byl přesvědčen, že v důsledku oplocení reklamních zařízení nelze užívání veřejného prostranství zpoplatnit, neznamená to, že by tuto toleranční praxi nemohl nikdy opustit. Navíc je vůbec otázkou, zda se jednalo o takovou správní praxi, která mohla založit důvěru a legitimní očekávání žalobkyně.

Tato otázka je otázkou skutkovou a v tomto ohledu má krajský soud za to, že v souzené věci šlo spíše o exces správce poplatku, který nebyl dlouhodobě korigován nadřízeným správním orgánem, neboť tento k tomu neměl příležitost (žalobkyně neplnila svoji ohlašovací povinnost, správce poplatku nezaplacené poplatky nevyměřoval a nadřízený správní orgán, tedy žalovaný jako odvolací orgán neměl možnost ani důvod se k celé věci vyjádřit). Jako podstatné ovšem krajský soud vnímá to, že obecně není vyloučeno přehodnocení dosavadní praxe správního orgánu a její následná změna. K této změně však vůbec nedošlo z pozice správce poplatku; ten přistoupil ke zpoplatnění žalobkyně bez ohledu na dodatečné oplocení, jež bylo zjištěno během místního šetření dne 30. 10. 2012, zjevně až v návaznosti na právní závěr žalovaného vyjádřený při přezkumu zpoplatnění zvláštního užívání ostatních, okolních pozemků. Tento přezkum souvisejících věcí předcházel v čase vyřízení nyní souzené věci, v níž byl platební výměr vydán dne 17. 6. 2013, zatímco přezkum žalovaného a jím vydaná rozhodnutí v případě okolních pozemků se datují dny: 15. 5. 2013 (pozemek p. č. 1081/8), 16. 5. 2013 (pozemek p. č. 604/33) a 17. 5. 2013 (pozemky p. č. 1081/11 a 1084/5). Žalovaný přitom považoval instalaci oplocení za účelové jednání, jež nemůže změnit charakter dotčeného pozemku jako veřejného prostranství. V konečném důsledku se tak jedná o posun v náhledu na posuzovanou věc, který učinil až žalovaný na základě odvolání žalobkyně v jiných, souvisejících věcech, nikoli správce poplatku, jehož praxe se žalobkyně opakovaně dovolává.

Legitimita změny správní praxe vůči žalobkyni se tedy opírá o právní názor žalovaného, který krajský soud považuje za správný (viz výše) a který ve vztahu k žalobkyni, jako adresátovi práv a povinností nebyl původně projeven. Princip legitimního očekávání, který náleží mezi principy fungování materiálního právního státu a který je reprezentován zásadou rozhodování skutkově shodných či obdobných případů bez důvodných rozdílů (§ 8 odst. 2 daňového řádu), tak podle přesvědčení krajské soudu nebyl nijak popřen. Ve svých důsledcích se totiž nejednalo se o svévolné přehodnocení ustálené, jednotné a dlouhodobé praxe správce poplatku, nýbrž o jiný náhled žalovaného odvolacího orgánu na poplatkovou povinnost žalobkyně, který správce poplatku respektoval. V žádném případě nelze hovořit o svévoli vůči žalobkyni ani o zásahu do její právní jistoty či majetkové sféry. A poukazuje-li žalobkyně v tomto směru na to, že aktuálně vyměřovaný místní poplatek nezakalkulovala do ceny svých reklamních služeb, pomíjí přitom jinou (a velmi podstatnou) věc. V minulosti místní poplatek žalobkyně neplatila, ačkoli měla, užívala-li předmětné veřejné prostranství umístěním reklamních zařízení, a měla z toho nepochybně nezanedbatelný finanční profit. I proto nelze než uzavřít, že žalobní námitka týkající se původní praxe správce poplatku není opodstatněná.

Stejně tak neopodstatněná je i další námitka, ve které žalobkyně poukázala na dočasnost zvláštního užívání veřejného prostranství a zpochybnila zpoplatňování jeho dlouhodobého zvláštního užívání namísto uzavření nájemní smlouvy, o které marně usiluje. K tomu krajský soud konstatuje, že z většiny jednotlivých způsobů zvláštního užívání vyjmenovaných v § 4 odst. 1 zákona o místních poplatcích lze sice dovodit jejich dočasnost, avšak nejde o společný, jednotící prvek, který by bylo možno paušálně přijmout. Vedle vyhrazení trvalého parkovacího místa, je možno vzpomenout také umístění skládek či právě reklamních zařízení, jež jistě může být dlouhodobějšího charakteru. Krajský soud přitom neshledává jediný rozumný důvod, pro který by měly být tyto zvláštní způsoby užívání veřejného prostranství vyjmuty z poplatkové povinnosti; i těmito způsoby nepochybně dochází k omezení či zamezení obecného užívání veřejností ve prospěch určitého subjektu (zde: žalobkyně), a právě to je důvodem pro platbu místního poplatku, který lze vnímat jako místní daň s funkcí nejen fiskální, ale především regulační.

Smyslem místního poplatku za zvláštní užívání veřejného prostranství je jistá regulace a zároveň kompenzace za omezení nebo vyloučení ostatních uživatelů. Jde tedy o zjevně veřejnoprávní platbu. Naproti tomu platba nájemného na základě nájemné smlouvy mezi obcí a určitým subjektem má povahu soukromoprávní, což nelze zaměňovat. A v tomto kontextu krajský soud odkazuje na velmi výstižný a podrobně argumentovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2009, č. j. 9 Afs 86/2008 – 89, publ. pod č. 1934/2009 Sb. NSS, podle něhož pozemek mající charakter veřejného prostranství lze případně užívat i na základě nájemní smlouvy, tato smlouva uzavřená mezi obcí jako pronajímatelem a jiným subjektem jako nájemcem však nemůže mít vliv na povinnost subjektu platit místní poplatek za užívání veřejného prostranství. Žalobkyně se tedy ve své argumentaci mylí, pokud poukazuje na řešení situace spočívající v uzavření nájemní smlouvy a nikoli ve vyměření místního poplatku. V daném případě totiž platba nájemného a platba místního poplatku představují dvě odlišné platby, které nelze zaměňovat a které se vzájemně nevylučují (z důvodu dvojí platby za užívání téhož) – v podrobnostech viz citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu.

K tomu, že žalobkyně napadla též způsob stanovení výše poplatku, krajský soud konstatuje, že ve světle shora citovaných právních předpisů, odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného, jakož i platebního výměru, považuje tuto námitku za nepřipadnou a zcela vyvrácenou. Místní poplatky a jejich placení je v souladu s čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod ukládáno na základě zákona, a sice zákona o místních poplatcích, jež stanoví základní parametry pro jejich vybírání a další podrobnosti ponechává v gesci obce. Stanovení místních poplatků patří do samostatné působnosti obce a k jejich zavedení je potřeba přijetí obecně závazné vyhlášky (§ 14 odst. 1 a 2 zákona o místních poplatcích). Na území statutárního města Brna byly místní poplatky zavedeny vyhláškou č. 22/2010, přičemž sazby poplatku za zvláštní užívání veřejného prostranství jsou v souladu s čl. 14 uvedeny v příloze č. 4, kde je zvláštní užívání v podobě umístění reklamních zařízení rozděleno do tří typových kategorií, a to: (i) billboard, (ii) reklama typu "A" a (iii) ostatní. Tomuto rozdělení pak odpovídá i odstupňování výše poplatku s tím, že u reklamního zařízení typu billboard je nejvyšší a z logiky věci lze dovozovat, že je tomu tak proto, že se jedná o reklamní zařízení největší, tj. významněji zatěžující veřejné prostranství a vůbec působící na okolí (což je právě podstatou reklamy). Skutečnost, že chybí legální definice či spíše podrobnější charakteristika nastíněné kategorizace – navíc dle odůvodnění napadeného

rozhodnutí žalovaného zažité a dlouhodobě používané – tedy sama o sobě neznamená, že vypočítaná výše poplatku je protiústavní, vytvářející prostor pro libovůli ze strany správce poplatku. Ostatně žalobkyně ani nijak nerozporovala, že v daném případě její reklamní zařízení spadá do kategorie billboard; omezila se pouze na námitku absence legální definice pojmu billboard, avšak bez konkrétních tvrzení v tom směru, že by bylo její reklamní zařízení zařazeno nesprávně. Podstata kategorizace jí přitom musela být jasná, neboť v reklamní branži se pohybuje dlouho a např. u jiného, menší reklamního zařízení na přilehlém pozemku p. č. 1081/11 v k. ú. Ponava, jí byla výše poplatku počítána na základě podřazení tohoto zařízení pod typ „ostatní“.

Konečně k závěrečné námitce žalobkyně, že po provedení částečné autoremedury ztratil platební výměr na přehlednosti a určitosti, krajský soud konstatuje, že tomu tak není. Částečné vyhovění odvolání podle § 113 odst. 1 písm. b) daňového řádu se v rozhodnutí projeví tak, že se změní původní napadené rozhodnutí – zde: platební výměr ze dne 17. 6. 2013 a současně se ve zbývající části odvolání zamítne. Tomu v daném případě správce poplatku dostal a současně jasně a srozumitelně ve výroku konstatoval, které část výroku napadeného platebního výměru se mění a jak. Není proto pochyb o tom, že žalobkyni nebylo nově rozhodnutím ze dne 7. 8. 2013 vyměřeno (sankční) zvýšení místního poplatku.

VI. Závěr a náklady řízení

Na základě všech shora uvedených skutečností lze uzavřít, že žalovaný potažmo správce poplatku nepochybil, pokud v daném případě žalobkyni vyměřil místní poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství umístěním reklamního zařízení. Krajský soud proto podle § 78 odst. 7 s. ř. s žalobu jako nedůvodnou zamítl.

O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměla (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní agendy nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 3. 9. 2015

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu